

Міністерство освіти і наук і України  
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди  
Факультет мистецтв  
Кафедра теорії і методики мистецької освіти та диригентсько-хорової  
підготовки вчителя

**Теорія і методика виховання художньо-  
обдарованої особистості у закладах  
мистецької освіти**

**ЗБІРНИК СТАТЕЙ  
VII ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ  
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**ЧАС МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ**

**17 – 18 жовтня 2019 року**

Частина II

**TIME OF ART EDUCATION**

Collection of Articles VII of the All-Ukrainian Scientific-Practical  
Conference

«Theory and methods of education of the artistically gifted person in the  
institutions of art education»

Харків  
Україна  
2019

УДК 37.032

ББК 85я43

Ч-24

*Редакційна колегія*

Калашник М.П. – доктор мистецтвознавства, професор

Матвеева О.О. - доктор педагогічних наук, професор

Полубоярина І.І. – доктор педагогічних наук, професор

Смирнова Т.А. - доктор педагогічних наук, професор

Соколова А.В. - доктор педагогічних наук, професор

Тарарак Н.Г. - доктор педагогічних наук, професор

Тушева В.В. - доктор педагогічних наук, професор

Перетяга Л.Є - доктор педагогічних наук, професор

Фомін В.В. – доктор педагогічних наук, професор (голов.ред.)

Бурма А.В.- кандидат педагогічних наук, доцент

*Затверджено редакційно видавничою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди*

*Протокол № 6 від 05.11.2019*

У збірнику подано статті VII Всеукраїнської науково-практичної конференції «Теорія і методика виховання художньо-обдарованої особистості у закладах мистецької освіти». Збірник розрахований на студентів, магістрантів, аспірантів, докторантів, здобувачів, педагогічних і науково-педагогічних працівників науково-дослідних інститутів, ЗВО, учителів мистецьких шкіл.

**Ч-24 Час мистецької освіти «Теорія і методика виховання художньо-обдарованої особистості у закладах мистецької освіти: зб. статей VII Всеукраїнської наук. - практ. конф. 17-18 жовтня 2019 року) , ч. II / заг. ред. В.В. Фомін – Харків: ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2019 – 268 с.**

**ISBN 978-617-7298-28-0**

*Редакційна колегія не завжди поділяє позицію авторів.*

*Автори статей несуть повну відповідальність за опублікований матеріал.*

Мова видання: українська, англійська.

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди, 2019

**УДК 37.032**

**ББК 85я43**

© Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди, 2019

*Людмила Коваль*

РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ ХУДОЖНЬОГО ЗМІСТУ ВОКАЛЬНОГО ТВОРУ  
ЗАСОБАМИ АКЦІОНІЗМУ ..... 215

*Вікторія Кириченко*

ФОРМУВАННЯ ВИКОНАВСЬКОЇ НАДІЙНОСТІ МАЙБУТНІХ  
ВЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА В ПРОЦЕСІ ВОКАЛЬНОЇ  
ПІДГОТОВКИ ..... 221

*Галина Маслюкова*

ТЕНДЕНЦІЇ СУЧАСНИХ АКСЕСУАРІВ ТА ЇХ ПОЄДНАННЯ .... 226

*Наталія Очеретна*

ЗАСТОСУВАННЯ ФАКТУР В ДИЗАЙНІ ОДЯГУ ..... 231

*Олена Палеха*

ЕКЛЕКТИКА В ОДЯЗІ..... 238

*Галина Слободенюк*

ПОСТАНОВКА МЮЗИКЛУ ЯК ФОРМА ПОЗААУДИТОРНОЇ  
РОБОТИ ..... 243

*Марія Григорівна Куратова, Наталя Бабій*

МЕТОДИКА СТВОРЕННЯ МІСЬКОГО ПЕЙЗАЖУ ДЛЯ ДИЗАЙНУ  
ІНТЕР'ЄРУ..... 247

*Діана Соловійова*

БРЕНД-КОМУНІКАЦІЯ ТА РЕБРЕНДИНГ ЯК ЗАСІБ  
КОНСТРУЮВАННЯ ..... 253

*Дарина Сафронова*

МЕТОДИКА ТА ЕТАПИ ВИКОНАННЯ МАКЕТУ ДЛЯ  
ВИГОТОВЛЕННЯ ШПАЛЕР ..... 256

## VI. Виконавська майстерність майбутнього вчителя мистецьких дисциплін

УДК 75.047:747

**Марія Григорівна Куратова,**  
*Харківський національний педагогічний  
університет імені Г.С.Сковороди  
доцент кафедри дизайну*

**Наталія Бабій**  
*Харківський національний педагогічний  
університет імені Г.С.Сковороди,  
факультет мистецтв,  
кафедра дизайну, група БЗМ*

### МЕТОДИКА СТВОРЕННЯ МІСЬКОГО ПЕЙЗАЖУ ДЛЯ ДИЗАЙНУ ІНТЕР'ЄРУ

Науковий керівник – доцент М.Г.Куратова

*В статті розглянуто теоретичні основи та практичні прийоми, методи та засоби, що сприяють створенню художнього образу у міському пейзажі засобами графічних матеріалів. Використання декоративних панно (розписів) в дизайні інтер'єру для створення художнього образу об'єкту.*

***Ключові слова:** художній образ, інтер'єр, панно, методи, засоби, прийоми, конструктивні перепланування.*

*The article discusses the theoretical foundations and practical techniques that can be combined with the artistic image of the city landscape using graphic materials. The use of the decorative panels (murals) in the interior design to create an artistic image in the object.*

***Keywords:** artistic image, interior, panels, methods, ways, techniques, redevelopment*

**Постановка проблеми та її актуальність** обраної теми полягає в пошуку методів вдосконалення у створенні міського пейзажу як одного з

## VI. Виконавська майстерність майбутнього вчителя мистецьких дисциплін

важливих жанрів у сучасному образотворчому мистецтві та використання декоративних розписів в інтер'єрі; процес створення художнього образу в проєктованому об'єкті; розглянути технічні прийоми використання графічних матеріалів у розпису міського пейзажу.

**Виклад основного матеріалу.** Одним з найоригінальніших прийомів в оформленні інтер'єру, доступним сучасним дизайнерам, є розпис стін (панно). Вона здатна додати інтер'єру (кафе, офісу, житла тощо) унікальність, яка змінить вигляд інтер'єру до невпізнання без будь-яких конструктивних перепланувань.

Декоративні панно в інтер'єрі здатні перетворити чи зіпсувати інтер'єр. І ми говоримо не тільки про те, що на них зображено, але і про те, як саме вони розміщені, де і в якій кількості. Декоративні розписи на тему міський пейзаж користуються популярністю в оформленні кафе та ресторанів, домашніх і офісних інтер'єрів. Прикрашаючи художнім розписом громадське приміщення, ресторан, кафе, відправною точкою послужить загальна концепція і стилістика закладу. За допомогою розпису найпростіше створити будь-який історичний інтер'єр.



Розпис міського пейзажу в інтер'єрах: житла, ресторану, офісу

В роботі художника, дизайнера існує перелік завдань та матеріалів, дотримуючись яких можна створити якісний проєкт (в даному випадку розписи в інтер'єрі). Кожна композиція – окремий предмет мистецтва.

З перших кроків свого розвитку людина нерозривно була пов'язана з природою. У перекладі з французької мови слово «пейзаж» (paysage) означає

## VI. Виконавська майстерність майбутнього вчителя мистецьких дисциплін

«природа». Саме так іменують в образотворчому мистецтві жанр, головне завдання якого – відтворення природної або зміненої людиною природи.

Художник отримує можливість естетично розкривати тимчасовий розвиток подій, духовний вигляд, переживання, думки, взаємовідносини людей, втілювати суспільні ідеї.

Для зображення пейзажу необхідні знання наглядової і повітряної перспективи. Треба навчитися визначати масштаб зображення, виділяти головне в зображенні пейзажу. Успіх багато в чому буде залежати від правильної послідовності роботи.

Найбільш важливим прийомом узагальнення композиції розпису є зменшення надмірної різкості границь колірних плям зображення. Потрібно відзначити, що композиційний прийом використання горизонтальних напрямків дає можливість передати стан відносного спокою й тиші. Використання паралельних вертикальних напрямків підкреслює стан парадності, величі, піднесеності.

Композиційний прийом використання діагональних напрямків сприяє посиленню або ослабленню руху. Побудова композиції по діагоналі дозволяє показати значний ступінь глибини простору. Художник повинен користуватися арсеналом композиційних закономірностей, правил і прийомів. Положення в просторі – властивість, яка визначається конкретними умовами взаємодії архітектурного об'єкта з навколишнім предметним або природним середовищем. Архітектурний об'єкт нерухомий відносно землі і навколишнього ландшафту. Зв'язок об'єкта з рельєфом землі, характер його природного оточення активно впливає на композицію, пластичний лад споруди, умови його сприйняття людиною. Ці властивості архітектурного об'єкта вимагають чіткої просторової орієнтації, ясної образотворчої інформації про характер оточення. У процесі формування архітектурної ідеї об'єкт завжди вважається як щось невідривне від конкретних умов середовища. Цим пояснюється потреба відображення умов розташування об'єкта, показу його оточення.

## **VI. Виконавська майстерність майбутнього вчителя мистецьких дисциплін**

Великий розмір – якість, що відрізняє архітектурний об'єкт від більшості інших штучно створених об'єктів предметного світу. Ця якість змушує нас зображати архітектурний об'єкт в масштабі, тобто співвідносити певні пропорції довжини зображуваних ліній з довжиною відповідних ліній в натурі. Порівняно великий розмір – величина архітектурного об'єкта взаємопов'язана з таким складним поняттям як масштабність.

Масштабність – відповідність архітектурної споруди людині. Масштабність служить показником величини архітектурної споруди і вимірюється не у метрах, футах або сажнях, а у пропорційній відповідності з фігурою людини. Особливо складно відобразити масштабність споруд в розпису, де в залежності від характеру і повноти зображення, ця якість може сприйматися досить ускладнено. Масштабність об'єкта, його величина читаються ясніше у випадку зображення людської фігури, сумірних з нею деталей предметної та природної середи.

Великомасштабні зображення будуть більш доречні в великих приміщеннях. У кімнатах невеликій площі краще використовувати орнамент або окремі декоративні елементи. Головне – співвіднести масштаб приміщення і зображення, врахувати ступінь природного та штучного освітлення.

Тектоніка – сукупність прийомів та засобів, які визначають художню виразність конструкцій архітектурного об'єкта. Ця властивість архітектурного об'єкта досить специфічна, бо вона відображає особливий, відмінний від штучно створених об'єктів предметного світу лад мови архітектурних форм. Мова в архітектурі нерозривно пов'язана з таким поняттям, як стиль.

Спосіб, за допомогою якого кодується композиційна виразність архітектурного об'єкта, є як би художнім «матеріалом», у якому формується, будується естетична інформація, сутність якої виражається гармонією елементів, конкретної подібною формою.

Важливо зауважити, що художній образ — це відображення реальності крізь призму світосприйняття митця, його естетичних поглядів і ставлення до

## VI. Виконавська майстерність майбутнього вчителя мистецьких дисциплін

життя. Тобто, живописець, дизайнер, графік, скульптор творчо переосмислює дійсність і, використовуючи художню мову, способи зображення та засоби виразності того чи іншого виду образотворчого мистецтва, передає свої думки, враження й переживання у художньому творі.

Художній образ, так само як і мистецтво в цілому, є складним і багатограним продуктом творчої діяльності людини. Суть і риси художнього образу вивчають і філософи, і естети, і теоретики мистецтва, і художники. Вивчають образ з погляду його ідеологічного, пізнавального значення, і в цьому полягає нове (наукове) знання про життя; вивчають і з погляду плотського пізнання у всьому його різноманітті, яке відбите в категоріях естетики і психології художньої творчості. Для того, щоб правильно розуміти і глибше засвоювати теоретичні основи композиції, потрібно знати суть, основні риси, властивості, якості художнього образу.

Сучасні художники практично не обмежені у виборі техніки розпису стін і використовуваних матеріалів. Поверхня, що є основою для нанесення малюнка, може бути як гладкою, так і фактурною. Вибір матеріалів для розпису стін також здійснюється з урахуванням поставленої мети. Існує безліч технічних прийомів роботи різними матеріалами. Для розпису стін можуть використовуватися акрилові, масляні або флуоресцентні фарби, розпис в техніці фреска (розпис по сирій штукатурці).

Сучасні дизайнери знаходять застосування розпису в декорванні абсолютно будь-яких поверхонь. Це можуть бути стелі, зовнішні стіни будівлі тощо.

**Висновки.** Сьогодні художній розпис є предметом розкоші, здатним створити дивовижне, самобутнє оздоблення інтер'єру. Виконувана вручну, вона є не просто декоративною обробкою приміщення. Вона створює його енергетику. Найдавніша спадщина і сучасні техніки утворюють унікальний тандем для створення справжніх шедеврів. Сьогодні для розпису стін в інтер'єрі доступний величезний вибір тем і стилістичних рішень. Успішно поєднавши



## **VI. Виконавська майстерність майбутнього вчителя мистецьких дисциплін**

унікальний почерк художника, дизайнера і новітні технології, доступні в сучасному дизайні, можна отримати цікаві роботи від традиційних фресок до сучасних фотореалістичних робіт, виконаних в техніці стріт-арт.

В століття металу, скла, бетону саме розпис на тему пейзаж дозволяє людині злитися з природою, створити ілюзію відкритого простору. За допомогою розпису можна створити імітацію текстури – напівзруйнованої штукатурки, дерева, каменю або ліпнини.

### **Список використаних джерел**

1. Андроннікова М.І. Мистецтво пейзажу. М., Художник, 1975. 350 с.
2. Виппер Б. Р. Введення в історичне вивчення мистецтва. К., Радуга, 1985. 462 с.
3. Кузин В. С. Психологія в пейзажі. М., 1982. 343 с.
4. Кулебакин Г.И. Рисунок и основы композиции. М., Высшая школа, 1988. 240 с.
5. Шерехов Е. У. Композиция. М., Искусство, 1986. 116 с.

### **Використані інтернет-ресурси**

<http://shedevrs.ru/materiali/358nabrosok.html>

[http://dic.academic.ru/dic.nsf/enc\\_pictures/3817](http://dic.academic.ru/dic.nsf/enc_pictures/3817).

[http://abc.wsu.ru/Books/um\\_rissnat/page0001.asp](http://abc.wsu.ru/Books/um_rissnat/page0001.asp)